

ZAKON O IZENAČEVANJU MOŽNOSTI INVALIDOV (ZIMI)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(namen in cilj zakona)

(1) Namen tega zakona je preprečevanje in odpravljanje diskriminacije invalidk in invalidov (v nadaljnjem besedilu: invalidov), ki temelji na invalidnosti.

(2) Cilj tega zakona je za invalide ustvarjati enake možnosti na vseh področjih življenja.

2. člen

(temeljna načela)

Temeljna načela tega zakona so:

- spoštovanje in zagotavljanje človekovih pravic invalidov in njihovega dostojanstva,
- zagotavljanje enakih možnosti za invalide in njihova nediskriminacija ter
- spoštovanje in sprejemanje različnosti zaradi invalidnosti.

3. člen

(pomen izrazov)

(1) Invalidi so osebe z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi in senzoričnimi okvarami ter motnjami v duševnem razvoju, ki jih v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno in učinkovito sodelovali v družbi.

(2) Diskriminacija zaradi invalidnosti je posredna ali neposredna in pomeni vsako razlikovanje, izključevanje ali omejevanje zaradi invalidnosti, katerega namen ali posledica je zmanjšanje ali izničenje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja vseh pravic in obveznosti na vseh ključnih področjih življenja. Neposredna diskriminacija na podlagi invalidnosti obstaja, če je bil, je ali bi lahko bil invalid zaradi invalidnosti v enakih ali podobnih situacijah obravnavan manj ugodno kot kdo drug. Posredna diskriminacija na podlagi invalidnosti pa obstaja, kadar je bil, je ali bi lahko bil invalid zaradi navidezno nevtralnega predpisa, merila ali prakse v enakih ali podobnih situacijah v manj ugodnem položaju kot kdo drug, razen če te določbe, merila ali ravnanja objektivno upravičujejo zakonit cilj in če so sredstva za doseg tega cilja ustrezna in potrebna.

(3) Primerna prilagoditev pomeni potrebne zakonodajne, upravne in druge ukrepe, ki ne nalagajo nesorazmernega bremena, kadar so v posameznem primeru potrebni, da se invalidom na enaki podlagi kot drugim zagotovi uživanje ali uresničevanje pravic in svoboščin.

(4) Zagotavljanje enakih možnosti so načrtovane dejavnosti, s katerimi se omogoči, da so različni deli družbe in okolja, kot so javne službe, grajeno okolje, blago in storitve, namenjene javnosti, informacije, komunikacije ipd., dostopni vsem, predvsem invalidom.

(5) Nadlegovanje zaradi invalidnosti je lahko nezaželeno verbalno, fizično ali drugo neverbalno vedenje, katerega posledica ali namen je prizadeti dostojanstvo invalida ali ustvariti zastraševalno, sovražno, ponižujoče, sramotilno ali žaljivo okolje.

(6) Objekti v javni rabi so objekti v javni rabi skladno z opredelitvijo zakona, ki ureja graditev objektov.

4. člen

(uporaba zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

(1) V postopkih uveljavljanja pravice do pripomočkov za premagovanje komunikacijskih ovir in postopkov uveljavljanja plačila stroškov prilagoditve vozila se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če posamezna vprašanja v tem zakonu niso urejena drugače.

(2) Dokumenti in dejanja v postopkih za uveljavljanje pravic po tem zakonu so takse prosti.

5. člen

(povezava z drugimi predpisi)

Za uresničevanje pravic invalidov veljajo tudi nediskriminacijske določbe in določbe, ki zagotavljajo izenačevanje možnosti po drugih predpisih. Ne glede na določbe drugih zakonov, se uporabljajo določbe tega zakona, če so za invalida ugodnejše.

II. PREPOVED DISKRIMINACIJE ZARADI INVALIDNOSTI

6. člen

(diskriminacija pred državnimi organi, organi državne in lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil in služb)

(1) Prepovedana je vsakršna diskriminacija zaradi invalidnosti v postopkih pred državnimi organi, organi državne in samoupravne lokalne skupnosti, izvajalci javnih pooblastil in izvajalci javne službe.

(2) Diskriminacija pred državnimi organi, organi državne in lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil in javnih služb je predvsem:

– nespoštovanje in neupoštevanje pravic invalidov ter prikrajšanje zanje oziroma njihova odtegnitev, če so te pravice pod enakimi pogoji priznane tistim, ki niso invalidi,

– postavljanje posebnih pogojev za upoštevanje in spoštovanje pravic invalidov oziroma njihovo priznanje invalidom, razen če je tako ravnanje zakonito in vsebinsko ustrezno glede na opredelitev diskriminacije,

– po prostem preudarku javnega uslužbenca nespoštovanje in neupoštevanje pravic invalidov ter prikrajšanje zanje oziroma njihova odtegnitev, če je to posledica invalidnosti vlagateljice oziroma vlagatelja,

– oteževanje vodenja postopka invalidov kot strank s strani javnih uslužbencev, kar onemogoča ali zelo ovira uresničevanje pravic invalidov.

7. člen

(enakopravno sodelovanje v postopkih)

(1) Slepa oziroma slepi (v nadaljnjem besedilu: slepi), slabovidna oziroma slabovidni (v nadaljnjem besedilu: slabovidni) ali gluhoslepa oziroma gluhoslepi (v nadaljnjem besedilu: gluhoslepi) ima pravico, da sam predloži vsa pisanja oziroma se mu v vseh postopkih pred državnimi organi, organi samoupravne lokalne skupnosti, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe zagotovi dostop do vseh pisanj v postopku v njemu razumljivi obliki, ti pa mu morajo to pravico zagotoviti.

(2) Pravica iz prejšnjega odstavka se zagotovi na način, ki ga izbere slepi, slabovidni ali gluhoslepi sam, zlasti pa s prilagojenimi tehnikami pisanja in branja za slepe, slabovidne ali gluhoslepe, kot npr. brajico, povečanim črnim tiskom, zvokom, elektronsko obliko.

(3) Državni organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe morajo pravico iz prvega odstavka tega člena slepemu, slabovidnemu ali gluhoslepemu zagotoviti po uradni dolžnosti.

(4) Plačilo stroškov zagotovitve pisanj v obliki, razumljivi za slepe, slabovidne ali gluhoslepe, državni organi, organi lokalne samouprave, izvajalci javnih pooblastil oziroma izvajalci javne službe zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije in jih morajo zato predvideti v letnih finančnih načrtih.

8. člen

(dostopnost do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti)

(1) Prepovedana je diskriminacija zaradi invalidnosti pri dostopnosti do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti.

(2) Diskriminacija v smislu dostopnosti blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, pomeni predvsem opustitev ponujanja blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, invalidu ali njihovo ponujanje invalidu pod drugačnimi in slabšimi pogoji kot drugim.

(3) Ukrepi za odpravljanje ovir pri dostopnosti do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, se nanašajo predvsem:

– na dostopnost do informacijskih, komunikacijskih in drugih storitev ter pomoč v nujnih primerih,

– na odstranitev grajenih ovir v objektih, v katerih ponujajo blago in storitve, ki so na voljo javnosti,

– na zagotovilo, da javni in zasebni subjekti, ki ponujajo blago in storitve, ki so na voljo javnosti, upoštevajo vse vidike njihove dostopnosti za invalide,

– na to, da se pri ponujanju blaga in storitev, ki so na voljo javnosti, če je to potrebno, zagotovijo primerna podpora, zlasti z drugo osebo (bralci, tolmači slovenskega znakovnega jezika), ter oznake v brajici ter lahko čitljivi in razumljivi obliki.

(4) Ukrepe iz prejšnjega odstavka je treba zagotoviti, razen če javnim in zasebnim subjektom, ki ponujajo blago in storitve, ki so na voljo javnosti, ne nalagajo nesorazmernega bremena. Pri presoji, ali ukrep pomeni nesorazmerno breme, se upoštevajo zlasti velikost in viri javnega ali zasebnega subjekta, njegova narava, ocenjeni stroški, mogoče koristi od boljšega dostopa za invalide ter zgodovinske, kulturne, umetniške in arhitekturne vrednosti premičnin oziroma nepremičnin.

(5) Minister, pristojen za invalidsko varstvo predpiše minimalne zahteve za dostopnost do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti.

9. člen

(uporaba in prilagoditev objektov v javni rabi)

(1) Prepovedana je diskriminacija zaradi invalidnosti pri dostopnosti do uporabe objektov v javni rabi.

(2) Prilagoditve objektov v javni rabi se opravijo z gradbenimi in tehničnimi napravami, zvočnimi in svetlobnimi indikatorji, pisnimi informacijami in drugimi ustreznimi tehničnimi prilagoditvami.

(3) Objekte v javni rabi, ki se gradijo, in objekte v javni rabi, ki se rekonstruirajo, je treba primerno prilagoditi med samo gradnjo oziroma rekonstrukcijo objekta.

10. člen

(prepoved pisanja in izpostavljanja diskriminacijskih sporočil in simbolov)

Prepovedano je širjenje besedil v kakršni koli obliki, sporočil, znakov, simbolov in podobnega, ki bi lahko povzročilo spodbujanje diskriminacije zaradi invalidnosti.

11. člen

(dostop do vključujočega izobraževanja)

(1) Invalidom se mora zagotavljati vključevanje v programe izobraževanja na vseh ravneh in vseživljenjsko učenje v okolju, v katerem živijo, kot to velja za druge državljane. Pri tem se za diskriminacijo ne štejeta vključevanje v različne programe, kot so posebni in prilagojeni programi, ter prilagoditve rednih programov, ki so prilagojeni invalidovim sposobnostim.

(2) Invalidi imajo pravico do ustreznih prilagoditev pri vključevanju v vzgojni, šolski ali študijski proces in pravico do primernih prilagoditev šolskega oziroma študijskega procesa individualnim potrebam invalida.

12. člen

(zdravje)

(1) Invalidi imajo pravico do zdravstvenih storitev brez diskriminacije zaradi invalidnosti, pri čemer so otroci in mladostniki deležni posebne pozornosti. Invalidom z dodatnimi zdravstvenimi težavami mora biti zagotovljena ustrezna specialistična obravnava.

(2) Otrokom in mladostnikom iz prejšnjega odstavka morata biti zagotovljeni zgodnja obravnava in večdisciplinarna stalna obravnava glede na njihove posebne potrebe. Ustrezna pomoč mora biti zagotovljena tudi njihovim staršem, ko se spoprijemajo z invalidnostjo svojih otrok.

13. člen

(dostop do načina prebivanja)

(1) Prepovedana je diskriminacija zaradi invalidnosti, ki:

– invalidu onemogoča, da bi si sam izbral prebivališče in se sam odloči, kje in s kom bo živel. Ne gre za diskriminacijo, če je invalid na podlagi dogovora s svojim zakonitim zastopnikom in organizacijo, ki izvaja institucionalno varstvo, vključen v obliko bivanja, ki zagotavlja celodnevno oskrbo, kot npr. bivalna enota, stanovanjska skupnost, in zanj ta oblika ne pomeni prisilne namestitve;

– invalidom onemogoča, da bi zaradi vključitve v skupnost in življenja v njej imeli dostop do različnih storitev.

(2) Lokalne samoupravne skupnosti morajo zagotoviti prilagojena neprofitna najemna stanovanja vsem tistim invalidom, ki so se prijavi na javni razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj in so se uvrstili na prednostno listo upravičencev, katerim bodo stanovanja tudi dodeljena.

14. člen

(dostop do obveščnosti)

Diskriminacija zaradi invalidnosti vključuje tudi onemogočanje sprotnega in enakovrednega dostopa do informacij, namenjenih javnosti, brez dodatnih stroškov za invalida, upoštevajoč pri tem načelo primerne oziroma razumne prilagoditve v invalidom dostopnih oblikah zapisov, jezikov in tehnologij, ki ustrezajo različnim vrstam invalidnosti.

15. člen

(dostop do kulturnih dobrin)

(1) Invalidom je ne glede na njihovo invalidnost treba omogočati dostop do kulturnih dobrin in jim zagotoviti možnosti za lastno ustvarjalnost.

(2) Treba jim je omogočati:

- dostop do kulturnih dobrin v obliki, pri kateri se upoštevajo posebne potrebe invalidov,
- dostopnost do javnih kulturnih prireditev z zagotovitvijo premagovanja komunikacijskih in grajenih ovir,
- dostop do kulturne dediščine ali do informacij o njej.

16. člen

(javni prevozi)

- (1) Invalidom mora biti zagotovljena enaka dostopnost do prevoza v cestnem in železniškem prometu ter pomorski in notranji plovbi.
- (2) Država in občina morata pri upravljanju gospodarske javne službe javni linijski prevoz potnikov v cestnem prometu in linijski prevoz v mestnem prometu zagotoviti tako, da izvajalci opravljajo prevoz v okviru javnih služb z avtobusi, ki so dostopni gibalno in senzorno oviranim invalidom ter da nudijo informacijo o možnosti uporabe teh dveh javnih služb v invalidom prilagojenih oblikah.
- (3) Kadar izvajalec gospodarske javne službe ne more zagotoviti gibalno in senzorno oviranim invalidom prilagojenega medkrajevnega linijskega prevoza z rednimi avtobusnimi linijami, jim mora zagotoviti drug ustrezen način prevoza, razen če dokaže, da bi mu taka zagotovitev drugega ustreznega načina prevoza povzročala nesorazmerno breme. V tem primeru mora zagotoviti drug ustrezen način prevoza v obsegu, ki ne povzroča takega bremena.
- (4) Upravljavec javne železniške infrastrukture in prevoznik javnih linijskih prevozov v železniškem prometu morata prilagoditi vlake in drugo železniško infrastrukturo za gibalno in senzorno ovirane invalide ter da nudijo informacije o možnosti uporabe železniškega prometa v invalidom prilagojenih oblikah.
- (5) Za uporabo pripomočka za premagovanje gibalne in senzorne oviranosti (psi vodniki in drugi psi pomočniki, invalidski voziček) se v kateri koli okoliščini ne smejo zaračunati dodatni stroški.
- (6) Na avtobusnih postajah in pomembnejših avtobusnih postajališčih, pomembnejših železniških postajah in pristaniščih je treba gibalno in senzorno oviranim invalidom ter psom vodnikom in drugim psom pomočnikom zagotoviti nemoten vstop in izstop ter tudi dostopnost informacij v njim prilagojenih oblikah.
- (7) Upravljavec javne pomorske ali celinske plovne infrastrukture in prevoznik javnih prevozov v pomorstvu ali celinskih vodah morata prilagoditi plovila in drugo plovno infrastrukturo za gibalno in senzorno ovirane invalide ter nuditi informacije o možnosti uporabe plovnega prometa v invalidom prilagojenih tehnikah.

III. UKREPI ZA IZENAČEVANJE MOŽNOSTI INVALIDOV

17. člen

(tehnični pripomočki za premagovanje komunikacijskih ovir)

(1) Invalidi s senzornimi okvarami lahko poleg pripomočkov, ki so jim zagotovljeni na podlagi drugih predpisov, glede na osebne potrebe uveljavljajo sofinanciranje tudi drugih tehničnih pripomočkov, ki jih potrebujejo v življenju za premostitev komunikacijskih ovir za omogočanje varnega in samostojnega življenja ter jih predvsem uporabljajo za dostopnost do informacij, sporazumevanje in prilagoditev življenjskega okolja (v nadaljevanju: tehnični pripomočki).

(2) Minister oziroma ministrica (v nadaljnjem besedilu: minister), pristojen za invalidsko varstvo, izda pravilnik, s katerim podrobneje opredeli tehnične pripomočke iz prejšnjega odstavka, pogoje za pridobitev, njihovo dobo trajanja, standarde kvalitete pripomočkov in način vzdrževanja. Za enostavnejše tehnične pripomočke se štejejo pripomočki, katerih vrednost ne presega 250 eurov, za zahtevnejše tehnične pripomočke pa tisti, katerih vrednost presega 250 eurov.

(3) Uveljavljanje pravice do tehničnih pripomočkov po tem členu ne sme vplivati na zmanjšanje ali izboljšanje že pridobljenih pravic do tehničnih pripomočkov po drugih predpisih.

18. člen

(Svet za tehnične pripomočke)

(1) Minister, pristojen za invalidsko varstvo, na podlagi tega zakona imenuje Svet za tehnične pripomočke, katerega članice oziroma člani (v nadaljnjem besedilu: člani) so trije predstavnice oziroma predstavniki (v nadaljnjem besedilu: predstavniki) ministrstva, pristojnega za invalidsko varstvo, trije predstavniki ministrstva, pristojnega za zdravje, trije predstavniki Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije in trije predstavniki vseh reprezentativnih in drugih invalidskih organizacij, ki delujejo na državni ravni, ki jih predlaga nacionalni svet invalidskih organizacij.

(2) Svet za tehnične pripomočke vsaj enkrat letno pregleda in uskladi nabor tehničnih pripomočkov po tem zakonu in drugih predpisih, ki urejajo pravico do tehničnih pripomočkov na način, da se tehnični pripomočki in pravice do uveljavljanja tehničnih pripomočkov po tem zakonu in po drugih predpisih, ne podvajajo.

(3) Sredstva za delo Sveta za tehnične pripomočke se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

19. člen

(postopek za uveljavljanje tehničnih pripomočkov)

(1) Vlogo za uveljavljanje tehničnih pripomočkov invalid iz prvega odstavka 17. člena tega zakona vloži na katerikoli upravni enoti v Republiki Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: upravna enota).

(2) Odločbo o pravici do enostavnega tehničnega pripomočka brez izvedenskega mnenja iz tretjega odstavka tega člena izda upravna enota na podlagi pravilnika iz drugega odstavka 17. člena tega zakona.

(3) Če gre za zahtevnejši tehnični pripomoček, upravna enota z liste izvedencev iz četrtega odstavka tega člena imenuje izvedenko oziroma izvedenca (v nadaljnjem besedilu: izvedenec), ki oblikuje mnenje o upravičenosti do tehničnega pripomočka. O pravici do tehničnega pripomočka odloči upravna enota z odločbo.

(4) Listo izvedencev določi minister, pristojen za invalidsko varstvo, na predlog Socialne zbornice Slovenije in izbranega izvajalca zaposlitvene rehabilitacije za invalide s komunikacijskimi ovirami, po predpisih, ki urejajo zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov.

(5) V odločbi iz drugega in tretjega odstavka tega člena mora biti natančno opredeljeno, do kakšnega pripomočka je invalid upravičen, kolikšna je višina sredstev, ki se sofinancirajo, ter ali je invalid brezposeln, zaposlen ali samozaposlen.

(6) Zoper odločbo upravne enote je dovoljena pritožba na ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo. Pri odločanju o pritožbi ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, lahko pridobi novo mnenje o upravičenosti do pravice do tehničnega pripomočka, ki ga oblikuje izvedenec, ki je imenovan z liste izvedencev iz četrtega odstavka tega člena in ni sodeloval pri oblikovanju mnenja na prvi stopnji.

(7) Tehnični pripomoček lahko invalid po predložitvi odločbe upravne enote o pravici do tehničnega pripomočka dobi pri katerem koli dobavitelju v Republiki Sloveniji, ki ima z ministrstvom, pristojnim za invalidsko varstvo, sklenjeno pogodbo. Vsebina pogodbe sklenjene med ministrstvom, pristojnim za invalidsko varstvo in dobaviteljem, se določi v pravilniku iz 17. člena tega zakona. Dobavitelje ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo in Sklad Republike Slovenije za spodbujanje zaposlovanja invalidov (v nadaljnjem besedilu: sklad) izbereta skupaj v postopku oddaje javnega naročila.

20. člen

(financiranje tehničnih pripomočkov)

(1) Sredstva za sofinanciranje plačila tehničnih pripomočkov za invalida se zagotavljajo v višini 85% vrednosti posameznega tehničnega pripomočka, določenega s pravilnikom iz 17. člena tega zakona. Za invalida, ki prejema denarno socialno pomoč po predpisih, ki urejajo področje socialnega varstva, in invalide, ki jim je priznan status po predpisih, ki urejajo družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, se zagotovi plačilo pripomočkov v celotni vrednosti posameznega tehničnega pripomočka.

(2) Sredstva za sofinanciranje tehničnih pripomočkov za invalide, ki niso zaposleni, zagotavlja ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, za zaposlene ali samozaposlene invalide pa sklad.

(3) Dobavitelj enkrat mesečno izda račun za tehnične pripomočke, ki jih dobavi brezposelnim invalidom, ministrstvu, pristojnemu za invalidsko varstvo, za zaposlene ali samozaposlene invalide pa skladu.

(4) Sredstva za oblikovanje mnenja iz tretjega odstavka prejšnjega člena se zagotovijo v proračunu Republike Slovenije. Sredstva ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, upravnim enotam izplačuje na podlagi podatkov, ki mu jih posredujejo upravne enote.

21. člen

(plačilo stroškov prilagoditve vozila)

(1) Invalid, ki je zaradi invalidnosti gibalno oviran in lahko vozilo upravlja sam le, če je prilagojeno, lahko uveljavlja plačilo stroškov prilagoditve vozila enkrat na šest let.

(2) Izjemoma se invalidu lahko odobri plačilo stroškov prilagoditve vozila pred potekom šestih let, če dokaže, da je prilagoditev vozila nujna zaradi nastanka nove invalidnosti, bistvenega poslabšanja invalidnosti oziroma zaradi uničenja prilagojenega vozila.

(3) Do prilagoditve je upravičen tudi invalid, ki sam ne upravlja vozila, prilagoditev pa je nujno potrebna za vstop invalida v vozilo in varno vožnjo. V tem primeru lahko invalid uveljavlja stroške za naprave in pripomočke za premostitev višinske razlike pri vstopu v vozilo ter za ustrezne sisteme za pritrnitev vozička v vozilo, in sicer enkrat na šest let.

(4) V pravilniku iz drugega odstavka 17. člena tega zakona se podrobneje opredelijo način prilagoditve vozila iz prvega odstavka tega člena, pogoji za prilagoditev, doba trajanja, standardi kvalitete prilagoditve in način vzdrževanja.

22. člen

(postopek za uveljavljanje plačila stroškov prilagoditve vozila)

(1) Vlogo za plačilo stroškov prilagoditve vozila invalid, ki ni zaposlen, poda na ministrstvu, pristojnem za invalidsko varstvo, zaposleni ali samozaposleni invalid pa pri skladu.

(2) Univerzitetni rehabilitacijski inštitut Republike Slovenije – Soča (v nadaljnjem besedilu: inštitut) individualno za vsakega invalida, kot izvedenec, pripravi natančno opisan načrt predelave oziroma prilagoditve vozila (v nadaljnjem besedilu: načrt prilagoditve vozila), pri čemer izhaja iz najenostavnejše, najcenejše, vendar funkcionalno učinkovite rešitve. Načrt mora biti tudi finančno ovrednoten.

(3) Inštitut pripravi načrt prilagoditve vozila ter izbere izvajalca prilagoditve za določeno vrsto vozil. Pri tem mora upoštevati načelo strokovnosti, racionalnosti in kakovosti. Izvajalca prilagoditve inštitut izbere v postopku oddaje javnega naročila. Inštitut mora v načrtu prilagoditve vozila navesti tudi datum, kdaj je invalid zadnjič uveljavil prilagoditev vozila.

(4) Inštitut mora načrt prilagoditve vozila pripraviti najpozneje v 30 dneh od dneva, ko ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, ali sklad inštitut zaprosi za pripravo načrta prilagoditve vozila.

(5) Sredstva za izdelavo načrta prilagoditve vozila se zagotovijo v proračunu Republike Slovenije. Stroški izdelave načrta prilagoditve vozila se plačujejo po cenah, ki jih določi minister, pristojen za invalidsko varstvo.

(6) Ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, oziroma sklad na podlagi načrta prilagoditve vozila izda odločbo, s katero odloči o odobritvi plačila stroškov prilagoditve vozila.

(7) Sredstva za prilagoditev vozila se zagotovijo v višini 85% vrednosti posamezne prilagoditve. Za invalida, ki je prejemnik denarne socialne pomoči po predpisih, ki urejajo področje socialnega varstva, ter za invalide, ki jim je priznan status po predpisih, ki urejajo družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb, se zagotovi plačilo stroškov prilagoditve vozila v celotni vrednosti stroškov posamezne prilagoditve vozila.

(8) Sredstva za prilagoditev vozila invalida, ki ni zaposlen, se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije, za zaposlenega ali samozaposlenega invalida pa sredstva zagotavlja sklad.

23. člen

(klicni center za osebe z okvaro sluha)

(1) Za omogočanje komuniciranja in pridobivanja informacij v prilagojenih tehnikah s področja državnih organov, organov lokalne samouprave, izvajalcev javnih pooblastil in izvajalcev javnih služb ter storitev javne narave se za osebe z okvaro sluha vzpostavi klicni center.

(2) Ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, izbere izvajalca nalog klicnega centra v postopku oddaje javnega naročanja.

(3) Klicni center se financira iz proračuna Republike Slovenije.

24. člen

(sofinanciranje posebnih socialnih programov za vključevanje invalidov v družbo)

(1) Posebni socialni programi za vključevanje invalidov v družbo kot dopolnitev javne službe obsegajo dejavnosti in različne oblike pomoči invalidom, s katerimi se skladno s potrebami na invalidom prilagojen način zagotavlja njihova večja vključenost na vseh področjih življenja in se jim omogoča socialno vključevanje.

(2) Programi iz prejšnjega odstavka dopolnjujejo javno službo ali so alternativa tej službi.

(3) Posebni socialni programi iz prvega odstavka tega člena se sofinancirajo iz proračuna Republike Slovenije in se izberejo na podlagi javnega razpisa.

(4) Programi iz prvega odstavka tega člena so zlasti:

- programi za samostojno oziroma samostojnejše življenje invalidov,
- programi za dejavno življenje in delo invalidov,
- programi za psihosocialno pomoč invalidom in njihovim družinam,
- programi zagovorništva in samopomoči,

- programi za preprečevanje nasilja nad invalidi in
- drugi programi za izenačevanje možnosti invalidov.

IV. NOSILCI NALOG, NJIHOVE PRISTOJNOSTI IN OBVEZNOSTI

25. člen

(splošna opredelitev)

Državni organi, organi samoupravne lokalne skupnosti, izvajalci javnih pooblastil, izvajalci javne službe in javna občila skladno s svojimi pristojnostmi z normativnimi ukrepi in usmeritvami ter izobraževanjem zaposlenih ustvarjajo razmere za enako obravnavanje invalidov z ozaveščanjem družbe in spremljajo družbeni položaj invalidov.

26. člen

(vlada in ministrstva)

(1) Spodbujanje in ustvarjanje enakih možnosti za invalide ter preprečevanje diskriminacije invalidov so naloga Vlade Republike Slovenije in ministrstev, ki na svojih delovnih področjih uresničujejo cilje nacionalnega akcijskega programa za invalide (v nadaljnjem besedilu: akcijski program).

(2) Ministrstva morajo pri pripravi predpisov s svojega delovnega področja upoštevati cilje Konvencije o pravicah invalidov in akcijskega programa ter pri tem sodelovati z ministrstvom, pristojnim za invalidsko varstvo.

27. člen

(akcijski program)

(1) Na podlagi predlogov ministrstev, Sveta za invalide Republike Slovenije, nacionalnega sveta invalidskih organizacij, vseh reprezentativnih in drugih invalidskih organizacij, ki delujejo na državni ravni, lokalnih skupnosti, socialnih partnerjev, strokovnih združenj in najširše javnosti ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, vsakih pet let pripravi predlog akcijskega programa.

(2) Akcijski program predvsem določa:

- temeljne cilje, ukrepe in roke za doseg ciljev na posameznih področjih življenja, predvsem na področju izobraževanja, dela in zaposlovanja, zdravja, zagotavljanja socialne varnosti invalidov, dostopnosti, obveščanja in ozaveščanja javnosti, kulture, športa, verskega in duhovnega življenja, delovanja invalidskih organizacij;
- nosilce ukrepov za doseg ciljev;
- okvirni obseg sredstev za izvedbo ukrepov in način zagotavljanja sredstev ter
- način nadzora nad izvajanjem, njegovo spremljanje in poročanja o njem.

(3) Akcijski program sprejme Vlada Republike Slovenije.

(4) Ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, vsako leto poroča Vladi Republike Slovenije o izvajanju akcijskega programa iz prvega odstavka tega člena.

28. člen

(Svet za invalide Republike Slovenije)

(1) Svet za invalide Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: svet) je na podlagi tega zakona ustanovljen neodvisen tripartitni organ, katerega člani so predstavniki reprezentativnih invalidskih organizacij, predstavniki strokovnih institucij s področja invalidskega varstva ter predstavniki Vlade Republike Slovenije.

(2) Vsaka od strani imenuje v svet po sedem članov, katerih mandat traja štiri leta, in sicer:

– sedem predstavnikov vseh reprezentativnih in drugih invalidskih organizacij, ki delujejo na državni ravni, ki jih imenuje nacionalni svet invalidskih organizacij. Pri tem upošteva razmerje med včlanjenimi in nevčlanjenimi invalidskimi organizacijami v nacionalni svet invalidskih organizacij. Nacionalnemu svetu invalidskih organizacij nevčlanjene invalidske organizacije avtonomno predlagajo svoje kandidate,

– sedem predstavnikov institucij s področja invalidskega varstva, in sicer Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije, inštituta, Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo, Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, Skupnosti organizacij za usposabljanje oseb s posebnimi potrebami v Republiki Sloveniji in Združenja izvajalcev zaposlitvene rehabilitacije v Republiki Sloveniji ter

– sedem predstavnikov Vlade Republike Slovenije, ki jih imenujejo ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, ministrstvo, pristojno za šolstvo in šport, ministrstvo, pristojno za zdravje, ministrstvo, pristojno za okolje in prostor, ministrstvo, pristojno za kulturo, ter ministrstvo, pristojno za finance, ministrstvo, pristojno za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pa predlaga predstavnika visokošolskih zavodov.

(3) Svet sprejme pravila o svojem delovanju, s katerimi se uredi način in področje delovanja sveta.

(4) Svet deluje kot obvezni posvetovalni forum o vprašanjih invalidske politike.

(5) Svet opravlja predvsem naslednje naloge:

– spremlja razvoj in izvajanje programov s področja invalidskega varstva ter daje pobude za njihov razvoj in izvajanje,

– med javno obravnavo predlagateljem zakonov in drugih predpisov daje mnenje o zakonih in drugih predpisih, ki se nanašajo na invalidsko varstvo,

– sodeluje pri pripravi poročil o izvajanju nacionalnih programov in daje mnenje o njih,

- Vladi Republike Slovenije daje pobude, predloge in priporočila v zvezi z invalidskim varstvom,
- skrbi za sodelovanje med ministrstvi in strokovnimi institucijami ter invalidskimi organizacijami,
- spodbuja in spremlja izvajanje Zakona o ratifikaciji Konvencije o pravicah invalidov in Izbirnega protokola h Konvenciji o pravicah invalidov (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 10/08),
- opravlja druge naloge skladno s sprejetimi pravili o delovanju sveta.

(6) Strokovna, administrativna in tehnična dela za svet opravlja ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo.

(7) Sredstva za delo sveta se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

29. člen

(opravljanje razvojnih nalog)

(1) Analitične, strokovne, informacijske, programske naloge in razvojno delo ter druge naloge za izenačevanje možnosti invalidov opravljata inštitut in Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka opravljata inštituta na podlagi vsakoletnega programa dela, ki ga potrdi ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo.

(3) Sredstva za opravljanje razvojnih nalog se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.

(4) Državni organi in druge institucije, ki morajo po drugih predpisih, ki se nanašajo na invalidsko varstvo, voditi zbirke podatkov ali evidence, morajo podatke iz teh zbirk ali evidenc zaradi izvajanja nalog iz prvega odstavka tega člena inštitutomata dati v anonimizirani obliki brezplačno.

V. POSTOPKI V SPORIH OB DISKRIMINACIJI ZARADI INVALIDNOSTI

30. člen

(postopki ob domnevni kršitvi prepovedi diskriminacije)

Za obravnavo domnevnih kršitev prepovedi diskriminacije zaradi invalidnosti po tem zakonu se v postopkih smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja uresničevanje načela enakega obravnavanja.

VI. VODENJE ZBIRK PODATKOV IN VARSTVO PODATKOV

31. člen

(vodenje zbirk podatkov)

(1) Zbirke podatkov vodijo glede na pristojnosti po tem zakonu:

- upravne enote,
- ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo in
- sklad.

(2) Podatki iz zbirk podatkov iz prejšnjega odstavka se smejo uporabljati samo za namene razvoja in izvajanje tega zakona, in sicer:

- evalvacijo učinkovitosti ukrepov,
- spremljanje finančnih obveznosti zavezancev za plačilo ukrepov,
- načrtovanje razvoja ukrepov in odpravljanje ovir, s katerimi se srečujejo invalidi pri uresničevanju njihovih pravic.

(3) Pravne osebe iz prvega odstavka tega člena in Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, si vse podatke iz evidenc, ki jih vodijo, izmenjujejo brezplačno.

(4) Čas hrambe podatkov iz evidenc, predpisanih s tem zakonom, je deset let po izteku zadnje priznane pravice oziroma do smrti upravičenca.

32. člen

(evidenca upravnih enot)

Upravna enota vodi evidenco odobrenih tehničnih pripomočkov, ki vsebuje naslednje podatke:

- osebne podatke (ime in priimek, EMŠO, davčno številko, podatke o prebivališču) invalida, ki uveljavlja tehnični pripomoček,
- datum odobritve tehničnega pripomočka,
- vrsto tehničnega pripomočka, ki se sofinancira,
- dobo trajanja tehničnega pripomočka,
- višino in vir sredstev, ki se invalidu odobri za sofinanciranje tehničnega pripomočka.

33. člen

(evidenca ministrstva, pristojnega za invalidsko varstvo)

Ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, vodi evidenco sofinanciranih tehničnih pripomočkov in evidenco prilagoditev vozila za brezposelne invalide, ki vsebujeta naslednje podatke:

- osebne podatke (ime in priimek, EMŠO, davčno številko, podatke o prebivališču) invalida, ki uveljavlja tehnični pripomoček ali prilagoditev vozila,
- številko in datum izdaje odločbe centra za socialno delo o odobritvi tehničnega pripomočka,
- vrsto in ceno tehničnega pripomočka, ki se sofinancira,
- datum odobritve tehničnega pripomočka ali prilagoditve vozila,
- invalidovo oceno o sposobnosti za vožnjo,
- podatke o vozilu (registrska številka, vrsta avtomobila, letnik, številka šasije),
- oceno o potrebni prilagoditvi vozila z natančnimi datumi in opisi ocen glede potrebnih predelav oziroma prilagoditve vozila,
- številko in datum izdaje finančno ovrednotenega načrta,
- datum, kdaj je invalid uveljavljal sofinanciranje prilagoditve vozila,
- vrsto prilagoditve vozila, ki se sofinancira,
- višino sredstev, ki se invalidu odobri za sofinanciranje tehničnega pripomočka ali prilagoditve vozila,
- davčno in matično številko, ime in naslov ter transakcijski račun dobavitelja tehničnega pripomočka ali izvajalca prilagoditve vozila.

34. člen

(evidenca sklada)

Sklad vodi evidenco tehničnih pripomočkov in evidenco prilagoditev vozil za zaposlene ali samozaposlene invalide, ki vsebujeta naslednje podatke:

- osebne podatke (ime in priimek, EMŠO, davčno številko, podatke o prebivališču) invalida, ki uveljavlja tehnični pripomoček ali prilagoditev vozila,
- številko in datum izdaje odločbe centra za socialno delo o odobritvi tehničnega pripomočka,
- vrsto in ceno tehničnega pripomočka, ki se sofinancira,
- datum odobritve tehničnega pripomočka ali prilagoditve vozila,
- invalidovo oceno o sposobnosti za vožnjo,
- podatke o vozilu (registrska številka, vrsta avtomobila, letnik, številka šasije),
- oceno o potrebni prilagoditvi vozila z natančnimi datumi in opisi ocen glede potrebnih predelav oziroma prilagoditve vozila,

- številko in datum izdaje finančno ovrednotenega načrta,
- datum, kdaj je invalid uveljavljal sofinanciranje prilagoditve vozila,
- vrsto prilagoditve vozila, ki se sofinancira,
- višino sredstev, ki se invalidu odobri za sofinanciranje tehničnega pripomočka ali prilagoditve vozila,
- davčno in matično številko, ime in naslov ter transakcijski račun dobavitelja tehničnega pripomočka ali izvajalca prilagoditve vozila.

35. člen

(varstvo osebnih podatkov)

Za zbiranje, uporabo in dajanje osebni podatkov po tem zakonu se uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

VII. KAZENSKÉ DOLOČBE

36. člen

(prekršek zaradi kršitve pri dostopnosti do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti)

(1) Z globo od 2.500 do 40.000 eurov se kaznuje za prekršek domača ali tuja pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik oziroma posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če invalidu ne zagotovi dostopnosti do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti v skladu z 8. členom tega zakona.

(2) Z globo od 250 do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka. Z enako globo se kaznuje odgovorna oseba državnega organa, organov samoupravne lokalne skupnosti, izvajalcev javnih pooblastil in izvajalcev javne službe, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) O prekršku iz tega člena odloča tržna inšpekcija.

37. člen

(prekršek zaradi kršitve prilagoditve javnega prevoza)

(1) Z globo od 2.500 do 40.000 eurov se kaznuje za prekršek domača ali tuja pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik oziroma posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost:

- ki ne prilagodi avtobusov, vlakov in druge železniške infrastrukture ter gibalno in senzorno oviranim invalidom ne zagotovi dostopnosti informacij o možnosti uporabe teh javnih služb v skladu z drugim in četrtem odstavkom 16. člena tega zakona,

- ki gibalno in senzorno oviranim invalidom ne zagotovi možnosti drugega ustreznega prevoza v skladu s tretjim odstavkom 16. člena tega zakona,
- ki zaračunava dodatne stroške za uporabo pripomočka za premagovanje gibalne oviranosti v nasprotju s petim odstavkom 16. člena tega zakona,
- ki na avtobusih, pomembnejših železniških postajah in pristaniščih gibalno in senzorno oviranim invalidom ne zagotovi nemotenega vstopa in izstopa ter dostopnosti do informacij v njim prilagojeni obliki skladno s šestim odstavkom 16. člena tega zakona,
- ki ne prilagodi plovila in druge plovne infrastrukture za gibalno in senzorno ovirane invalide ter ne nudi informacij o možnosti uporabe plovnega prometa v invalidom prilagojenih tehnikah v skladu s sedmim odstavkom 16. člena tega zakona.

(2) Z globo od 250 do 2.500 eurov se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) O prekršku iz tega člena v skladu s svojimi pristojnostmi odločata prometna in pomorska inšpekcija.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

38. člen

(roki za primerno prilagoditev)

(1) Rok za primerno prilagoditev dostopnosti do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti iz 8. člena tega zakona, je največ pet let od začetka veljavnosti tega zakona.

(2) Primerno prilagoditev obstoječih objektov v javni rabi se zagotovi s tem, da se odpravijo grajene in komunikacijske ovire iz 9. člena tega zakona, ki jih mora investitor odpraviti ob prvi rekonstrukciji objekta po uveljavitvi tega zakona, vendar najkasneje v 15 letih po uveljavitvi tega zakona.

(3) Rok za primerno prilagoditev šolskega oziroma študijskega procesa iz 11. člena tega zakona je največ pet let od začetka veljavnosti tega zakona.

(4) Rok za primerno prilagoditev avtobusov za prevoz potnikov v cestnem prometu na način, da se bo invalidom zagotovila dostopnost iz 16. člena tega zakona, je največ deset let od začetka veljavnosti tega zakona.

(5) Rok za primerno prilagoditev prevoza potnikov v železniškem prometu, na način, da se bo invalidom zagotovila dostopnost iz 16. člena tega zakona, je največ 15 let od začetka veljavnosti tega zakona.

39. člen

(uporaba določb 17. do 22. člena tega zakona ter vzpostavitev evidenc)

(1) Določbe 17. do 22. člena tega zakona se začnejo uporabljati eno leto po uveljavitvi tega zakona.

(2) V enakem roku se morajo vzpostaviti tudi evidence iz 31. člena tega zakona.

40. člen

(klicni center za okvaro sluha)

Do zaključenega izbora za izvajalca nalog klicnega centra iz 23. člena tega zakona izvaja naloge klicnega centra Zavod združenje tolmačev za slovenski znakovni jezik.

41. člen

(akcijski program)

Do sprejetja akcijskega programa iz 27. člena tega zakona se uporablja Akcijski program za invalide 2007–2013.

42. člen

(svet)

Do ustanovitve sveta iz 28. člena tega zakona opravlja naloge sveta do izteka mandata Svet Vlade Republike Slovenije za invalide, ki je bi ustanovljen s Sklepom o ustanovitvi in nalogah Sveta Vlade Republike Slovenije za invalide z dne 20. junij 1996 (Uradni list RS, št. 35/96, 8/01, 53/02, 52/05 in 3/10).

43. člen

(rok za izdajo pravilnika, seznama izvedencev ter cen za izdelavo načrta prilagoditve vozila)

(1) Minister, pristojen za invalidsko varstvo, izda pravilnik iz drugega odstavka 17. člena tega zakona najpozneje v dvanajstih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(2) Minister, pristojen za invalidsko varstvo, določi listo izvedencev iz četrtega odstavka 19. člena tega zakona, najpozneje v dvanajstih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(3) Minister, pristojen za invalidsko varstvo, določi cene za izdelavo načrta za prilagoditev vozila iz petega odstavka 22. člena tega zakona v dvanajstih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(4) Minister, pristojen za invalidsko varstvo predpiše minimalne zahteve za dostopnost do blaga in storitev, ki so na voljo javnosti iz petega odstavka 8. člena tega zakona, najpozneje v dvanajstih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

44. člen

(svet za tehnične pripomočke)

Svet za tehnične pripomočke iz 18. člena tega zakona se ustanovi v dvanajstih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

45. člen

(prenehanje veljavnosti)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Samoupravni sporazum o pravici slepih in njihovih spremljevalcev do znižane oziroma brezplačne vozovnice v notranjem potniškem prometu (Uradni list SRS, št. 4/84).

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona se preneha uporabljati Dogovor o pravici do znižane vožnje v potniškem prometu slepih in njihovih spremljevalcev (Uradni list SFRJ, št. 56/79, 67/86 in 67/89).

46. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 540-02/10-20/81

Ljubljana, dne 16. novembra 2010

EPA 968-V

Državni zbor
Republike Slovenije
dr. Pavel Gantar l.r.

U K A Z
o razglasitvi Zakona o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI)

Razglaszam Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 16. novembra 2010.

Št. 003-02-9/2010-15

Ljubljana, dne 24. novembra 2010

dr. Danilo Türk l.r.
Predsednik
Republike Slovenije